

Sygn. akt VI ACa 1631/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 stycznia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA – Urszula Wiercińska

Sędzia SA – Ewa Stefańska (spr.)

Sędzia SO del. – Tomasz Wojciechowski

Protokolant: – sekretarz sądowy Paulina Czajka

po rozpoznaniu w dniu 12 stycznia 2017 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa M. W.

przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi (...) w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 22 maja 2015 r., sygn. akt XXV C 189/15

I. prostuje oczywistą niedokładność w punkcie drugim zaskarżonego wyroku w ten sposób, że po słowie „zasądza” i przed słowami „na rzecz” dopisuje „od M. W.”;

II. oddala apelację;

III. zasądza od M. W. na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 135 zł (sto trzydzieści pięć złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt VI ACa 1631/15

UZASADNIENIE

Powód M. W. domagał się zasądzenia od pozwanego Skarbu Państwa reprezentowanego przez Prezesa (...) w W. na jego rzecz kwoty 1.500 zł tytułem odszkodowania za szkodę majątkową, ewentualnie zadośćuczynienia za krzywdę niemajątkową. Jako podstawę faktyczną roszczenia powód wskazał okoliczność wydania przez Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie niezgodnego z prawem postanowienia o oddaleniu skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w sprawie prowadzonej przez Sąd Rejonowy dla Warszawy - Pragi Północ w Warszawie w przedmiocie wniosku powoda o nadanie klauzuli wykonalności. Powód podał, że pomimo, iż Sąd Rejonowy dla Warszawy - Pragi Północ w Warszawie naruszył ustawowy trzydniowy termin do rozpoznania wniosku o nadanie klauzuli wykonalności, Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie oddalił skargę na przewlekłość, co było rozstrzygnięciem wadliwym i skutkowało u powoda wystąpieniem szkody majątkowej polegającej na nieprzyznaniu mu kwoty pieniężnej w wysokości 2.000 zł oraz zwrotu opłaty od skargi w wysokości

100 zł, a także krzywdy związanej z naruszeniem prawa powoda do sprawnego procesu, co jest tożsame z naruszeniem jego dobra osobistego i uzasadnia przyznanie zadośćuczynienia.

Pozwany Skarb Państwa reprezentowany przez Prezesa (...) w W. i zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa wnosił o oddalenie powództwa, podnosząc, że powód nie udowodnił: niezgodności z prawem działań pozwanego, wystąpienia szkody u powoda, ani naruszenia dóbr osobistych powoda.

Wyrokiem z dnia 22 maja 2015 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo i zasądził od powoda na rzecz Skarbu Państwa zastępowanego przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu Sąd Okręgowy podał, że w dniu 29 listopada 2011 r. powód złożył wniosek o nadanie klauzuli wykonalności punktowi 3 postanowienia Sądu Rejonowego dla Warszawy - Pragi Północ w Warszawie z dnia 28 października 2011 r. wydanemu w sprawie o sygn. akt II Co 744/11. Wobec niewydania postanowienia w terminie jednego miesiąca, pismem z dnia 3 stycznia 2012 r. powód ponowił swój wniosek. Po upływie kolejnego miesiąca, w dniu 31 stycznia 2012 r. powód wniósł skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Postanowieniem z dnia 1 lutego 2012 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy - Pragi Północ w Warszawie nadał klauzulę wykonalności zgodnie z wnioskiem powoda. Następnie postanowieniem z dnia 1 marca 2012 r. Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie oddalił skargę powoda na przewlekłość postępowania. W uzasadnieniu wyjaśnił, że brak jest podstaw do stwierdzenia przewlekłości postępowania, albowiem wniosek powoda nie musiał być rozpoznany natychmiast.

Sąd Okręgowy wyjaśnił, że powództwo podlegało oddaleniu, albowiem powód nie udowodnił istnienia przesłanek określonych w art. 417¹ § 2 k.c. Przepis ten stanowi, że jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie prawomocnego orzeczenia lub ostatecznej decyzji, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu ich niezgodności z prawem, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej. Jako przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa Sąd pierwszej instancji wymienił także: szkodę oraz istnienie adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy szkodą a niezgodnym z prawem działaniem.

Podstawą oddalenia powództwa było nieudowodnienie przez powoda, że działanie Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie było niezgodne z prawem. Przy tym, Sąd pierwszej instancji wyjaśnił, że orzeczenie niezgodne z prawem, w rozumieniu artykułu 417¹ § 2 k.c., to takie orzeczenie, które jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa, z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć, albo zostało wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa, które jest oczywiste i nie wymaga głębszej analizy prawnej. Niezgodność orzeczenia z prawem musi więc mieć charakter kwalifikowany, elementarny, oczywisty. Tymczasem w przedmiotowej sprawie sąd rozpoznający skargę na przewlekłość dokonał ustaleń faktycznych i ocenił, że przekroczenie ustawowego terminu rozpoznania wniosku powoda o nadanie klauzuli wykonalności nie uzasadniało uwzględnienia skargi. Zdaniem Sądu pierwszej instancji Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie był uprawniony do takiej oceny i jego działania nie można ocenić jako niezgodne z prawem.

Pomimo, że niewykazanie przesłanki niezgodności z prawem orzeczenia Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie było wystarczającą przesłanką oddalenia powództwa, Sąd pierwszej instancji wskazał dodatkowo na nieudowodnienie przez powoda szkody majątkowej, ani szkody niemajątkowej. Podstawą orzeczenia o kosztach procesu był art. 98 k.p.c.

Powyższy wyrok apelacją w całości zaskarżył powód, domagając się jego zmiany poprzez uwzględnienie powództwa, ewentualnie uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Na wypadek oddalenia apelacji, powód wnosił o zmianę rozstrzygnięcia o kosztach procesu poprzez odstąpienie od obciążenia go tymi kosztami. Zaskarżonemu wyrokowi powód zarzucił: niekompletne ustalenie stanu faktycznego, nie odniesienie się do tez zawartych w uzasadnieniu postanowienia wydanego w sprawie o sygn. akt II S 69/14, błędne jednoczesne ustalenie i zważenie, błędne przyjęcie, że w niniejszej sprawie zachodzi konieczność

uzyskania prejudykatu, błędne przyjęcie, że powód nie wykazał szkody, błędne przyjęcie, że powód nie udowodnił krzywdy, wadliwe zasądzenie kosztów na rzecz Prokuratury Generalnej Skarbu Państwa. Powód w apelacji zgłosił również wniosek o dopuszczenie dowodu z dokumentów zgromadzonych w aktach spraw Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie o sygn. akt IV S 42/15 oraz Sądu Rejonowego dla Warszawy - Pragi Północ w Warszawie o sygn. akt II C 956/14, w celu porównania okoliczności spraw i zapadłych orzeczeń.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja powoda nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i Sąd odwoławczy przyjmuje je za własne. Także rozważania prawne Sądu pierwszej instancji są trafne.

W niniejszej sprawie powód wniósł skargę na przewlekłość postępowania, lecz została na oddalona. W związku z tym powód domagał się zasądzenia na jego rzecz od Skarbu Państwa odszkodowania, ewentualnie zadośćuczynienia, twierdząc, że postanowienie oddalające skargę na przewlekłość postępowania jest niezgodne z prawem. Zgodnie z art. 417¹ § 2 k.c., jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie prawomocnego orzeczenia lub ostatecznej decyzji, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu ich niezgodności z prawem, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej. Odstępstwo od obowiązku uzyskania prejudykatu przewiduje art. 424^{1b} k.p.c., który stanowi, że w wypadku prawomocnych orzeczeń, od których skarga nie przysługuje, odszkodowanie z tytułu szkody wyrządzonej przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem można domagać się bez uprzedniego stwierdzenia niezgodności orzeczenia z prawem w postępowaniu ze skargi, chyba że strona nie skorzystała z przysługujących jej środków prawnych.

Ponieważ w sprawie skargi na przewlekłość postępowania nie było dopuszczalne wniesienie skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem zapadłego postanowienia, a więc nie istniała możliwość uzyskania prejudykatu, domagając się odszkodowania powód miał obowiązek wykazać w niniejszym postępowaniu wszystkie przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa, tj.: niezgodność z prawem orzeczenia, powstanie szkody, a także istnienie adekwatnego związku przyczynowego między wydaniem niezgodnego z prawem orzeczenia a szkodą. Zdaniem Sądu Apelacyjnego Sąd pierwszej instancji w trafnie ocenił, że powód powyższych przesłanek nie udowodnił, a w szczególności nie wykazał niezgodności z prawem postanowienia Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie z dnia 1 marca 2012 r., wydanego w sprawie o sygn. akt IV S 20/12. Przy tym, wbrew twierdzeniu powoda, Sąd Okręgowy nie stwierdził w uzasadnieniu wyroku, że w niniejszej sprawie konieczne było uzyskanie prejudykatu.

Prawidłowo wskazał Sąd pierwszej instancji, że niezgodność orzeczenia z prawem w rozumieniu art. 417¹ § 2 k.c. ma charakter kwalifikowany, elementarny, oczywisty. Chodzi więc o orzeczenie niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa, z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć, albo wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego niezastosowania prawa, które jest oczywiste i nie wymaga głębszej analizy prawnej. Powód nie udowodnił, aby kwestionowane rozstrzygnięcie zawierało którąś z powyższych wad, lecz ograniczył się do polemiki z oceną prawną Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie, czemu służyło powołanie dowodów z dokumentów z innych, zdaniem powoda analogicznych spraw sądowych. Sąd pierwszej instancji trafnie uznał, że dowody te nie mają istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy i pominął te dowody. Zdaniem Sądu pierwszej instancji w niniejszej sprawie nie była bowiem ponowna ocena trafności zapadłego rozstrzygnięcia, gdyż prowadziłoby to do obejścia zasady jednoinstancyjności postępowania ze skargi na przewlekłość. Z tych przyczyn Sąd Apelacyjny pominął wnioski dowodowe zgłoszone przez powoda w apelacji.

Nie zasługują na uwzględnienie także pozostałe zarzuty apelacji powoda, w szczególności, że niewykazanie niezgodności z prawem orzeczenia jest wystarczającą przesłanką oddalenia powództwa. Nie ma istotnego wpływu dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy również fakt, że w innej sprawie sąd odrzucił, zamiast oddalić skargę na przewlekłość. Kwestia ta była przedmiotem kontrowersji w orzecznictwie sądowym, co doprowadziło do podjęcia przez Sąd Najwyższy uchwały z dnia 4 sierpnia 2016 r., sygn. akt III SPZP 1/16, że niedopuszczalna jest skarga

na przewlekłość postępowania w sprawach o nadanie klauzuli wykonalności. Istnienie wątpliwości co do wykładni obowiązujących przepisów powoduje, że postanowienia Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie nie można uznać za niezgodne z prawem, w rozumieniu art. 417¹ § 2 k.c.

Nietrafny jest też zarzut zasądzenia przez Sąd pierwszej instancji kosztów procesu na rzecz Skarbu Państwa zastępowanego przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa, albowiem jest to rozstrzygnięcie zgodnie z treścią art. 11 ust. 3 ustawy o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa. Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do zmiany zaskarżonego wyroku w zakresie kosztów procesu, poprzez odstąpienie od obciążenia powoda obowiązkiem ich zwrotu na rzecz pozwanego, albowiem powód nie wykazał istnienia szczególnych okoliczności, o których mowa na art. 102 k.p.c.

Z tych przyczyn, na podstawie art. 385 k.p.c., orzeczono jak wyżej. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 w związku z art. 108 § 1 k.p.c.

Zawarte w punkcie pierwszym wyroku rozstrzygnięcie o sprostowaniu oczywistej niedokładności w wyroku Sądu Okręgowego znajduje oparcie w treści art. 350 § 1 i 3 k.p.c.